

ВЪКЪ

Всяко нѣщо, което ся относи было до Спомоществованіята и Управленіето на **ВВКЪ**, было до Редакціята ше ся отправа до **Марка Д. Балабанова**, Притежатель и Съчинитель на вѣстникъ, Папазъ-Ханъ, № 34, близо до Балканъ-Ханъ.

Писма, неосвободени отъ пощенски разноски и неподписани, не ся прѣматъ по никакъвъ начинъ.

Испрацаниитъ за обнародваніе писма или други записки не ся поверъчати назадъ.

ИЗДАВА СЯ ВСЯКЪ СЪББОТЪ.

Годишнитъ спомоществованія за вѣтръ въ Държавѣтѣ сѣ петъ (5) бѣлы меджидіета, а за на вѣтъ отъ Държавѣтѣ ся притурятъ пощенскитъ разноски. Спомоществованіето за петъ мѣсеци е двѣ и пол. (2 1/2) бѣлы меджидіета. Всяко спомоществованіе ся предплаща.

За извѣстіята и за други частни помѣстванія ше ся плаща по 2 гр. на реда.

Спомоществованіята започнуватъ отъ всякій мѣсяцъ.

Слѣдъ три броя отъ настояційтъ, нѣштъ лѣтъ влиза въ вторѣтъ си години, којѣто ше почнемъ, ако ше Господъ, съ значителны улучшенія.

Въ годишнѣтъ, којѣто слѣдъ нѣколко дни ся свършила, ний, ако и новы въ това поприще, а еще и сами, потрудихмься, при всячко това, да направимъ листътъ си, колкото бѣше възможно, по интересъ и по разнообразіе. Съ по голѣмъ опытъ сега въ това поприще, ний непрестанно ше ся грижимъ за напредъ съ по голѣмо усердіе за улучшеніето му подъ всякъ точкъ зрѣнія. Въ това ны насържаватъ добритъ пріятелства и познанства, отъ които едни разнихмы повече, а други за прѣвъ пѣтъ свѣрзавъмы чрезъ издаваніето на този листъ. Ний публично отправамъ тука теплитъ си благодаренія къмъ всички оныя родолюбивы вѣжѣ, които, едни съ съвѣтитъ си, други съ пріятелскитъ си писма и поощренія, ны напращахъ, тѣи да кажемъ, еще повече да обикнемъ попрището, което емы прѣгърнали, и да вървимъ неуклонно въ нѣштъ, който емы си начертали. Като чловѣкъ ний пѣмамы никакво притязаніе за неогрѣшимость. За прѣвъ обаче длѣжностъ има ли емы и ше имамы да казвамы на народътъ си и на публикѣтъ, който ны чете, онова, което мислимъ, и онова, което чувствуваме по всякитъ въпросы, които ся касаятъ до сѣдинѣтъ на народното ни бытіе въ Отоманскѣтъ Държавѣ. Ний емы противъ всяко заблужденіе и обычаи свѣтлинѣтъ. Ний обычаи да еочимъ работитъ тѣи както си сѣ; и всякогда емы ся отправавали отъ хвърляне прахъ въ очи.

Въобще ний пѣмамы да ся оплакваме отъ злитъ расположенія было на настоятелитъ было на спомоществователитъ си. Мнозина отъ тѣхъ ни платиха съ время, други позакъсѣхъ, но на първото ни призованіе тѣ побързаха да ни внесатъ длѣгътъ си, а оныя малкото, които, по едни или по другъ причинѣ, еще не сѣ рѣшили да ни платятъ или доплатятъ, умоляваме сега да не прехвърлятъ длѣгътъ си въ сѣткитъ на лѣто 1875. Надѣмъся чи тѣ ше ся отзоватъ благоприятно на тѣзи ни молбѣ.

Почитаемитъ ни настоятели ся умоляватъ, при това, да ни неспратъ частъ по скоро числото на спомоществователитъ ни за отбѣгуваніе на всяко безредіе въ испрацаніето на вѣстникътъ. Сѣщо ся умоляватъ и оныя почитаемы спомоществователи, които ся записватъ на право, да ни извѣстятъ съ время имато си и адресътъ си.

Цариградъ, 7 Декемврий 1874.

Марко Д. Балабановъ.

ЦАРИГРАДЪ, 7 Декемврий, 1874.

На връщаніето си отъ западнѣ Европѣ въ Петербургъ, князь Горчаковъ, като минувалъ презъ Берлинъ, ползувалъ ся отъ този случай да посѣти и веднаждъ и дваждъ князя Бисмарка, както за това бѣхмы съ время еще споменѣли и ний мимоходомъ въ единъ отъ послѣднитъ си броеве. Взаимнитъ посѣщенія обаче на министры такива, какъвто сѣ князь Бисмаркъ и князь Горчаковъ, не минуватъ безъ изобилія. Срѣщаніето на първыйтъ министръ на Рускійтъ императоръ съ първыйтъ министръ на Германскѣтъ имперіи естествено бѣше да даде поводъ на разны сѣждения и предположенія. Едни предположиха чи двата министры ся споразумѣха за всящитъ нѣкои си въпросы, други пакъ искаха мнѣніе и чи, слѣдъ породенитъ тукъ-тамъ съмнѣнія за искренноститъ на дружелюбнитъ по видимому отношенія помежду двѣтъ имперіи, свѣдѣніето на двамата дипломаты бѣше станало необходимо за успокоеніе на духоветъ въ Европѣ. Разумявася чи всичко това ся основава на частны съображенія, и никой не може да посочи опредѣлително предметитъ, които е възможно да сѣ ся занели двата политики. Французитъ, които немогатъ а навикнати на положеніето, което произлязло за тѣхъ отъ голѣмитъ политически и воєны събитія въ лѣто 1870-1871, въобраватъ си често студенность въ пріятелството на двѣтъ сѣверны имперіи — Германіи и

Росіи, и наклонность отъ странѣ на послѣднитъ да ся оближи еще повече съ Франціи. Онова особенно, което най много облагодѣжди съ послѣднитъ времена Французитъ за едно промѣненіе на русскѣтъ политикѣ въ тѣхнѣ полѣтъ, бѣше поведеніето, което държъ руското правителство въ испанскитъ работы, поведеніе, което, какъвто и да ся казва, неможеше да угоди на князя Бисмарка по много причини. Тѣзи надежда обаче бѣше смѣла и безосновна, защото отъ това, чи Росіи и Германіи не ся съгласиха въ единъ второстепенитъ въпросъ, никой неможе праведно да заключи чи тѣ сѣ рѣшени да оставатъ драгоцѣното и испытанното вече споразумѣніе, което сѣществувало помежду имъ.

Както и да е, отъ всякитъ сѣждения, които срѣщамы въ европейскитъ вѣстници по тѣзи частъ, излиза чи нито Германіи има интересъ да скѣса пріятелскитъ си сношенія съ русскѣтъ държавѣ за нѣкои си второстепенни въпросы, нито пакъ Росіи, какъвто, впрочемъ, неоспоримы симпатіи и да показва тѣ къмъ Франціи, устѣца нѣкоя нуждѣ по настоящему да жертвува драгоцѣнитъ си сношенія съ Германіи на нѣкои си не своевремени французски съображенія и надежды. Явно е само чи и Германіи и Франціи хвърлятъ често погледитъ си къмъ русскѣтъ имперіи, днешното положеніе на којѣто не е отъ най незгоднитъ за ней и за нейното вліяніе въ западнѣтъ европейскѣ политикѣ.

Похвално свѣствяваніе.

Припознаваніето на правдѣтъ, и въ полето еще на противницитъ, не е само една длѣжностъ, но е въ сѣщото время и една моралствена сила въ борбѣтъ, която има за цѣль преодолѣніето на истижѣтъ върху лѣжѣтъ.

Това тѣи казанно ний считамы за длѣжностъ откровенно да исповѣдамы въ листѣтъ си чи отъ нѣколко время насамъ цариградскитъ грѣцки вѣстници, съ исклученіе днесъ за днесъ само на единъ, сѣ почнали да почитатъ логикѣтъ относително до разсѣканіето на нѣкои си дневны въпросы.

Съ тѣзи исповѣды ний не щемъ да кажемъ чи речениитъ грѣцки вѣстници осѣдиха вече мнѣніята, които многорумно развиваха и подкрѣпѣваха не преди много время, или чи съ самоотверженіе сѣ разбрали вече гибелныйтъ пѣтъ, въ който ся бѣха увлѣкли подъ вліяніето на единъ лѣтъ разбранитъ патриотизмъ както и подъ вдѣхновеніето на лѣши съвѣтници и на кѣсоголѣды и недостойны началници и водители. Истина е обаче чи въ тѣхъ ся сѣгледва едно свѣствяваніе, на което не бѣха ны пріучили. Въ всякій случай, разликата между языкѣтъ, който държатъ днесъ, и многорумното витѣство, което развиваха преди двѣ години по грѣко-българскѣтъ распрѣкъ, е чувствителна. Едно по праведно схващаніе и оцѣненіе на работитъ отличава днешнитъ имъ статіи отъ оныя, които обнародваха другъ пѣтъ по тѣзи распрѣкъ. Тѣ не сѣ държали еще да кажатъ явно чи Българетъ иматъ въ всячко пѣлно право, по тѣ полагатъ днесъ такива начала, отъ които това право, добръ разумѣвано и отъ единѣтъ странѣ и отъ другѣтъ, истича като естествено послѣдствіе. Това е достатъчно, и това е една значителна печалба.

Безъ да споменемъ сега нѣщо особенно за другитъ мѣстны грѣцки вѣстници, какъвто сѣ, напримеръ, Анагаликъ Астиръ, Микра Азія, Феатисъ, Византисъ, въ които, а най много вече въ послѣднитъ, ся заблѣжна единъ духъ съвѣтъ различенъ отъ оныи, който ги въодушевляваше другъ пѣтъ, ний не безъ удивленіе вдѣхмы тѣ дни и сѣщитъ Неологосъ да развива нѣкои си начала, които, добръ разумѣвани, немогатъ освѣтъ да осѣдѣтъ и да оборятъ системѣтъ, којѣто бѣше прѣгърнали той отъ доста время насамъ въ разсѣканіето на грѣко-българскѣтъ

распрѣкъ. Както е на всички вече извѣстно, Неологосъ бѣше въ грѣцкѣтъ печатъ, отзвѣтъ, тѣи да кажемъ, на прекаленитъ еллинскій патриотизмъ въ воденіето на патриаршескитъ работы. Но не е казанно не праведно чи лошитъ и безосновны начала не могатъ да иматъ освѣтъ лоши и безосновны послѣдствія еще и за оныя, които прибѣгватъ до тѣхъ за да оборятъ противницитъ си и да подкрѣпятъ гишлы нѣкои и гибелны идеи. Не! никогда нарушеніето на добритъ начала не може да произведе въ общественото нѣщо трайно и основно. Не знаемъ до колко редакторитъ на Неологосъ сѣ ся сѣтили за тѣзи истинѣ и до колко сѣ рѣшени да постоианствуватъ въ началата, които сѣ почнали да развиватъ. Но при прочитаніето на нѣкои си буйны и пѣсны сѣ неразборитъ патриотизмъ статіи на вѣстникъ Ораки — тѣ е единственитъ днесъ непоправенъ грѣцкій цариградскій вѣстникъ — статіи, въ които и религиозното чувство, и църква и църковны установленія ся жертвуватъ на еллинскитъ несмысленъ патриотизмъ, при прочитаніето на подобны статіи, идеитъ, които почна да развива Неологосъ, сѣ идеи утѣшителны за сѣдинѣтъ на самитъ Грѣцы. Съгласенъ не преди много время въ всичко почти съ днешнитъ теоріи на Ораки, Неологосъ клонеше да подчини вселенскѣтъ Патриаршіи на единъ кѣсоголѣдъ и фанатизиранѣ частъ отъ грѣцкото общество и съ тѣзи цѣль еллинитъ патриоты, като ся ползуваха особено отъ нѣкои си благоприятны обстоятелства, направиха преди двѣ години единъ голѣмъ шумъ, който едвамъ почна да ся утаюва подъ управленіето на нынѣшнитъ Патриархъ. Свѣстенъ обаче, видисѣ, отъ ходѣтъ на работитъ, Неологосъ сега не само ся отдѣля отъ съподвижнижѣтъ си Ораки, но ся наема и да опровергнуе теоріитъ ѣ.

Въ нѣкои си статіи, които обнародва Ораки за отношеніята на Църкѣтъ съ държавѣтъ въ времето на византийскѣтъ имперіи, развисѣ, безъ да ся докаже, разумявася, мнѣніето чи църквата не е была никогда друго нѣщо освѣтъ служителка на държавѣтъ, и чи църковнитъ рѣшенія сѣ станѣли всакогда подъ вліяніето на тогавашното правителство. То като е было така, заключава Ораки, която си въображава чи това е вече тѣи както го тя измѣдрува, понеже днесъ правителството въ Турско не е христіанско за да ся мѣси въ църковнитъ и въ религиознитъ работы, ше каже чи правдинѣтъ, които имаше спрямо църкѣтъ правителството на византийскѣтъ имперіи, минуватъ днесъ на мірскитъ грѣцкій елементъ, и чи, слѣдователно, нему треба днесъ да слугува църквата и по неговѣтъ воли да върви тя. За да допълни, види ся, мнѣніето си, Ораки прилага чи, при всякѣтъ титѣлъ на вселенскій патриархъ, цариградскійтъ архіепископъ е былъ подчиненъ на византийскитъ императоры и за това често той е служилъ на тѣхнѣтъ политикѣ въ интересъ на държавѣтъ безъ да гледа много на интересъ на църкѣтъ. То като е было така, Ораки пакъ заключава чи и днесъ цариградската патриаршія, намѣсто да ся води отъ църковность и да гледа що мисли и що прави рускійтъ, на примѣръ, синодъ, длѣжна е да ся вдѣхва отъ еллинскѣтъ политикѣ и на тѣзи политикѣ да служи, ако иска да ся почита и уважава! Патриотически нистинѣтъ мисли и мѣдруванія, които не сѣ много далечъ отъ мислитъ и отъ мѣдруваніята на нѣкои си наши родолюбцы и патриоты които, като всякогда работятъ за свои собствены цѣли, покриватъ ся гѣжѣтъ чергѣ на народното чувство и на патриотизмътъ! Но мисли, въ всякій случай, и мѣдруванія толкозъ странны и безосновны, колкото сѣ гибелны за сѣществованіето и за животѣтъ на којѣто и да е мѣстнѣ църкѣтъ. Ето защо праведно този пѣтъ Неологосъ възстава противъ Ораки и, въорѣженъ съ исторіиѣтъ и съ логикѣтъ, оборва мнѣніята ѣ съ единъ тонъ убѣдителенъ.

Неологосъ енергически отбѣзва, съ по-

оспоримы примѣры отъ исторіиѣтъ, кривото мнѣніе чи, въ византийскѣтъ имперіи, църквата ся е покорявала слѣпо ужъ на правителството съ нарушеніе на своитъ начала и на своето ученіе, и твърдѣ удобно припомнюва на противницитъ си чи намѣстваніето на държавѣтъ въ работитъ на религиѣтъ и на църкѣтъ не може да има друго послѣдствіе освѣтъ униженіето, поробяваніето и разореніето на църкѣтъ. Неологосъ припознава само чи между църкѣтъ и държавѣтъ споразумѣніето за нѣкои си не догматически въпросы е необходимо, и чи както държавата може често да спомогне на църкѣтъ въ нѣкои си трудны обстоятелства, така и църквата не малко помага, косвенно, за общото благосѣстоеніе на държавѣтъ чрезъ распространіето на добритъ нравственны и религиозны начала въ общественото.

Тѣи е нанестинѣ работата, и това свѣдѣтельствува исторіята. Само оныя, които чрпчатъ всякитъ си църковны знанія въ нѣкои си списанія схванати и съчинены въ единъ противохристіанскій духъ, могатъ да мислятъ друголяче. То като е така, народѣтъ, който о заивѣстилъ, споредъ Ораки, правдинѣтъ на държавѣтъ спрямо църковното управленіе, отъ какъвто чувства и да ся въодушевлява, треба всякогда да припознава на църкѣтъ особенитъ ѣ черты, съ които живѣтъ въ общественото. Инакъ, щомъ нѣкои си въобразятъ чи единственната длѣжностъ на църкѣтъ въ това общество е да върви постоянно и неуклонно по тѣхнѣтъ възнавѣнъ волиѣ и по тѣхнѣтъ всякій день изѣбѣвани прѣсѣвки, църквата престанва да живѣе, тя губи назначеніето си и най сетѣ ся съсипва.

Тѣи идеи, раскрыты въ единъ членъ обнародванъ въ Неологосъ, който ся общава да продължи изложеніето на мислитъ си по тѣзи частъ, намѣрихмы за благословно да представимъ и ний на читателитъ си въ горнитъ линіи. Тѣ треба толкозъ по добръ да ся изучаватъ, колкото на Вѣстокъ, въобще, неразборитъ по всякитъ почти въпросы сѣ голѣмы, а отъ тѣхъ ся ползуватъ чужденцитъ да работятъ всяколяче за свои собствены цѣли. Толкозъ за сега по този предметъ. Другитъ пѣтъ ний ше имамы случай да поговоримъ по пространно върхъ него.

Свободата на обученіето.

На 21 ноемврий въ французското народно сѣбраніе ся разиска и ся рѣши единъ отъ най-сѣриознитъ въпросы относително до умственното образованіе на французското общество. Този въпросъ е слѣдуюційтъ: Днесъ за днесъ въшѣсто ученіе ся намѣрва исклучително въ рѣцѣтъ на държавѣтъ. Всякитъ по горни училища сѣ заведенія зависѣщи само отъ ней, и нейнѣ монополъ сѣ, тѣи да кажемъ, научитъ, които ся преподаватъ въ тѣхъ отъ профессоры, обикновенно отличны и добръ образованны, но всички опредѣляваны отъ правителството. Работата по тѣзи частъ не е тѣи нито въ Англіи, нито въ Германіи, гдѣто университетитъ сѣ особны установленія, имущи свой независимъ животъ и само покровителствуваны и спомогуваны отъ мѣстнитъ правителства. Тѣи сѣ были и французскитъ университеты до 1790, когато, по едно стремленіе отъ странѣ на распаленнитъ приверженицы на революційѣтъ да уничтожатъ всички стровременны правдини и привилегіи, принесенѣ жертва на революційнитъ духъ и свободата на ученіето. Наполеонъ първый, на когото голѣмата политика за вътрешното управление на Франціи бѣше да сѣредоточи всичкото въ рѣцѣтъ на едно всемогуще правителство, устроилъ на 1808 единството на университетското ученіе и го тури подъ непосредственното надзирателство на правителството, отъ което зависѣше дору и опредѣленіето на уроцитъ, които требаше да ся преподаватъ презъ годишнѣтъ въ който и да е факултетъ. Какъвто и да ся казва обаче за това, тѣи да речемъ, правителствено тираниство надъ наукѣтъ, която сама по себе, еще же и по опредѣленіето си, треба да е пѣлно не-

зависима и съвършено свободна, Франция не остана въ деветнадесетият въкъ по долу от другитъ народы въ отношение на всичкитъ почти науки и съ гордо чело може да посочи единъ ликъ отъ славни мже, които правятъ честь не само на французското имя и на французскитъ науки, но въобще на човѣческитъ родъ. При всичко това обаче, състоянието на высшето учение въ Франціи, турено подъ неключителното надзирателство на правителството бѣше вече неосносно и неособено съ днешнитъ духъ. Ето защо отъ много време некрешитъ и свободолюбиви любители на независимитъ науки бѣха почнали серіозно да се грижатъ за освобождението на тѣзи науки отъ попечителството и отъ произволивия монополъ на държавитъ, и да пекатъ да ся оставятъ всичкитъ граждани, имуни потребитъ за това качества, да устрояватъ или сами или задружно высши учебни заведения, въ които свободно да ся преподаватъ какъвто и да сѣ науки. Чудно нѣщо обаче! Когато благоразумнитъ и истиннитъ любители на свободитъ ся бораха и въ печатитъ и въ камаритъ често за това начало, корреспондентъ и непримиримитъ свободолюбцы, безъ да дръзватъ да го осѣждатъ, отбѣснвалися, обаче великога почти това начало по единственитъ причини чѣ отъ свободитъ на ученіето ще ся ползуватъ и тѣхнитъ противници, а особено духовенството. Тѣ ся случва често та най свободолюбивитъ по видимому биватъ най голѣмитъ тирани срѣщу другитъ, и то въ името пакъ на свободитъ!

Любопытни и поучителни сѣ словата, които сѣ ся изrekli по тѣзи частъ въ французското народно събрание на 20 ноемврий и които накарала това събрание да рѣши въ ползъ на свободитъ. Нѣй мислимъ чѣ преводитъ на поучителнитъ отломки отъ тѣхъ не щатъ да ся безинтересны за нашитъ читатели, които нѣй желаетъ да опознавама съ венчкитъ по малко или по много серіозны въпроси отъ каквото естество и да сѣ тѣ, а колко паче когато предложатъ за наукитъ. Единъ отъ най горещитъ защитници на свободитъ на наукитъ былъ въ французското народно събрание извѣстниятъ профессоръ и писателъ и законодѣлецъ г-нъ Лабулей, който е отъ опжн умѣренъ и просвѣщенъ республиканскъ партій, съ който единствено може да успѣе и да ся устрои окончателно республиката въ Франціи. Въ отговоръ на едно слово, съ което единъ ораторъ отъ крайнитъ республиканскъ партій ся потруди да докаже чѣ свободата на обученіето, ако ся приѣме, ще бѣде едно силно оръдіе въ рѣшитъ на духовенството противъ свободитъ начала и установления на Франціи, г-нъ Лабулей, въодушевенъ отъ пламенното чувство на искренихъ и безпристрастнихъ свободѣ, казалъ слѣдующитъ благородны думи: «Като слушамъ пристрастнитъ слова, които оборватъ нашето мнѣніе, азъ неволно ся научихъ онова което бѣше казалъ едно время славнитъ английскій ораторъ, Бюркъ, сврѣхъ чѣ той «работилъ въ цѣлитъ си животъ за свободитъ на другитъ.» Такова е дѣйствително знамято на истиннитъ свободолюбиви човѣци. Да нека човѣкъ свободѣ за себе си, а да ѣ отказва на другитъ, това е дѣло на деспотизмъ (*живостно одобрение въ камаритъ*). Нѣй бѣхмы предвидѣли чѣ законопроектитъ за свободитъ на наукитъ ще бѣде предметъ на серіозно разсѣканіе, но нѣй не бѣхмы предвидѣли чѣ той ще даде поводъ на единъ борбъ между църквитъ и свободнитъ мысли. Намъ ся виждаше чѣ свободата ще ползува на венчкитъ свѣтъ и чѣ тя не ще брѣнитъ побѣдителни нито побѣденны. Нѣкон си ни казватъ чѣ нѣй работитъ за католическитъ църкви и чѣ отъ законитъ, които ся разсѣкува, тѣ само ще ся ползува. Какъ може обаче да ся докаже това? Ето чѣ отъ сега еще въ Парлитъ ся основава едно высше училище на политическитъ науки и едно высше училище на вѣроисповѣднитъ науки. Казватъ чѣ съ свободитъ на ученіето нѣй ще въведемъ раздѣленія въ Франціи. Да ви кажа ли истинитъ? Подобны слова като вашитъ немогатъ никога да умпротворятъ отечеството ни. (*Твърдѣ добръ! твърдѣ добръ!* викатъ мнозина въ камаритъ). Раздѣленіята сѣществуватъ съ сегашното състояние на устрѣтството по высшето учение, и за всяко лекарство на това зло вѣй, свободолюбивитъ, ни предлагатъ да си останемъ въ него. Напротивъ, нѣй мислимъ чѣ треба венчки равно да иматъ свободитъ да говорятъ и да дѣйствуватъ; нѣй некамы да придобѣмъ единство въ свѣтлитъ, когато вѣй правитъ това единство въ пощѣ, въ смрѣтѣ. (*Живостны рѣкоплекскія*). Мгаръ серіозно мислите вѣй чѣ прекаленитъ поученія на папството турятъ въ опасностъ завоеваніята на днешното общество? Но виджте Белгій. Тѣ поученія иматъ свободѣ ходъ въ неѣ, за това обаче тѣ не о по малко свободна отъ другитъ нѣкон страны. Когато тамъ католицитъ додѣтъ на властѣтъ,

не ли сѣ и тѣ така свободны както и другитъ? Вѣй сѣе злополучны въ доказателствата си. Вѣй ни казватъ чѣ Европа ны гледа съ криво око. Защо това? Защото смы побѣдени ли? И сто итѣ повече побѣдени да бѣхмы, нѣй имамы право да протестирамы. Берлинскитъ университетъ ся основа на 1813 когато Берлитъ ся управляваше отъ французскитъ командантъ Давуста (род. на 1770 умр. на 1833. Р.) и въ рождението на поразенихъ отъ французското оръжіе Пруссій почина подъ гърмежѣтъ на побѣдителъ (*твърдѣ добръ! твърдѣ добръ!*) Вѣй, които ся казватъ свободолюбиви, некамы да наложитъ въ Франціи угнетеніето на мълчаніето. Не! сѣе този начинъ вѣй неможете вече да ся наричатъ свободолюбиви мже (*живостны рѣкоплекскія отъ дѣлжитъ странѣ, шумѣ въ лѣжѣ*). Вѣй ни призоваватъ да чакамы щото духовенството да ся примири съ днешното общество. Отъ напѣ странѣ, нѣй ще ви кажемъ чѣ само въ свободитъ намѣрѣвамы най добротъ средство за примиреніе. Едно само спожденіе има възможно за венчкитъ партіи, то е да ся научатъ да ся познаватъ една другъ чрезъ упражненіето на еанъ общъ и искренъ свободѣ (*живостны рѣкоплекскія*).

Не сѣ по малко и не сѣ по малко живостенъ интересъ чуждо французското събрание и слѣдующето слово на Орлеанскитъ архіепископъ г-на Дюпанлупа: «Каквото и да казватъ противници нѣй, рекъ г-нъ Дюпанлупъ, нѣй друго не трѣбимъ и не некамы освѣтъ да съревновамы ся нашитъ противници за придобиваніето на общото довѣріе и да спомогнемъ, чрезъ едно свободно съперничество, да възвысимъ умственитъ сили на Франціи. Домочадницитъ ще ся произнесатъ между насъ, и Франціи, намѣето да загуби отъ това съперничество, ще спечели, напротивъ. Като говоримъ така, нѣй смы вѣрны на нашето мнѣніе. Кой сътвори университетитъ въ Франціи и въ цѣлѣ Европѣ? Нѣй, нѣй сами, Църквата. Нашитъ папы и нашитъ владыци, съгласно съ нашитъ царѣ, основаха не единъ университетъ, но двадесѣтъ и три, университеты свободны, независимы единъ отъ другитъ, независимы отъ правителството, и приносящи, преди 1789, повече плодъ съ 24 милліона жителѣ, отъ колкото днешнитъ высши учебни заведения съ 39 милліона. Ето защо ся похвалитъ като чухъ да ся казва тука чѣ, преди революціитъ, нито дума станѣло было нѣкога за свободното учение. Свободата въ ученіето сѣществуваше въ правитъ на Франціи, както тя сѣществуваше днесъ и въ Германіи. Въ онова время всякій домохозяинъ можеше да избере за сыновѣтъ си, както профессоритъ така и университетскитъ градове. Еше отъ времето на Лудовика IX (р. на 1215 умр. на 1270. р.), този великъ царъ и великъ свѣтецъ, ся основаватъ въ Франціи университетитъ и движеніето за устрѣство на высши учебни заведения ся усилюва подъ вдъхновеніето на Църквитъ. Профессоры излизатъ отъ всякъ странѣ, ученицитъ ся умножаватъ, и така ся образуватъ тѣ двадесѣтъ и три университеты, които приготвиха семнадцатитъ въкъ (въкъ славенъ и классическій за французскитъ именности; р.), и послужиха за образецъ на чуждитъ университеты. Орлеанъ имаше, еше отъ шеститъ въкъ, высшѣ училища, които съставиха послѣ университетѣтъ на Блоа. Въ десятигодишно разстояние този университетъ броеше 13,555 нѣмски ученицы, на които имената сѣ съхранены и до днесъ въ нашитъ архивы, и между които ся срѣща и името на нѣкой си Христофѣ Биенмаркъ, който ималъ и едно извѣстно преніе въ Орлеанъ за да докаже чѣ Данитъ требало да принадлежатъ на нѣмскитъ народъ. Но венчкитъ тѣ свободны университеты паднаха подъ ударитъ на Конвенціитъ (а), който нѣкон си понесѣха да защитятъ тука за свободолюбивитъ и чувства по ученіето! на конвенціитъ, която жертвоваше Лавоазіера (б) Шеніера (в) Байлли (г); на конвенціитъ, която унищожаваше нашитъ академіи. Лавоазіеръ ся моляше да го оставятъ живъ еше 24 часа за да сврѣши рѣшеніето на единъ

- (а) Конвенціята (*конвенция*) е онова политическо и революціонно французско събрание, което трая отъ 21 септемврий 1792 до 26 октоврий 1795, и което, въ това разстояние, уничтожи царството, наказа на смъртъ църкѣтъ Лудовика XVI, провъзгласи республикитъ (Богъ да нази човѣчеството отъ таква республика!), распространи ужасѣтъ по цѣлѣ Франціи, истреби множество граждане, до като най-послѣ почнаха да ся пращатъ на другитъ свѣтъ и членовѣтъ помежду си. Тѣя кръвопролития, свирѣли и безчеловѣчны дѣла не ся покрыватъ отъ дѣятелностѣтъ, който разни това събрание да отбѣснѣ въшнитъ непріатели на Франціи. Р.
- (б) Ученъ физикъ и прочутъ химикъ, род. на 1743, а наказанъ на смъртъ отъ конвенціитъ въ лѣто 1793. Р.
- (в) Славенъ поетъ род. на 1762, а наказанъ такожде на смъртъ отъ сѣхитъ конвенціи въ л. 1793, по единственитъ причини чѣ осѣждаше свирѣствата ѣ. Р.
- (г) Ученъ мжжѣ, отличенъ както въ книжественостѣтъ така и въ естественитъ науки, род. на 1736, а наказанъ на смъртъ отъ конвенціитъ въ л. 1793. Р.

задачъ ва ползъ на човѣческитъ родъ, и конвенціята му отказаше тѣ 24 часа. А. Шеніе казваше съ жалостъ, като трѣше челото си съ единъ ржжъ: «Имаше, при всичко това, нѣщо въ тѣзи главѣ!» Злополучнитъ младѣ момѣтъ не знаеше чѣ оня, които го убиваха, не сѣ щѣли да има нѣщо въ тѣзи главѣ. Венчкитъ историци на публичното просвѣщеніе въ Франціи, съ черны краски описватъ състояніето, въ което ся намѣри то вѣлѣдствіе на мѣркитъ зеты отъ конвенціитъ. Ето що направи вашето велико събрание. Казахъ ви по горѣ що пакъ бѣше направилъ Църквата за просвѣщеніето. Религіята бѣше сътворила венчкѣ; тиранството и неблагочестіето развалиха венчкѣ. Днешнитъ законопроектъ е една мѣрка поправителна. Венчки единогласно припознаватъ нуждѣтъ да ся въздигне и да ся распространи высшето просвѣщеніе, което е човѣческата наука въ найвысокоото ѣ израженіе, и върхѣтъ на човѣческитъ разумъ. Жалю ми е да кажа чѣ профессоритъ, които даватъ высшето учение, ся почитатъ повече при съѣднитъ народы отъ колкото у насъ. Наклонността къмъ това учение е честь за единъ великъ народъ; то е нужда и слава на французскитъ духъ. За да ся съхранѣ тѣзи наклонности безъ друго потребно е да ся устрои высшето учение, безъ което, намѣето велики умове, които правятъ открытія, не ще имате вече освѣтъ распространители на наукитъ. Намѣето единъ Христофѣ Коломба, който отива съ просвѣщенъ дързостъ да открие новѣ свѣтъ, ще имате само морци, които да не смѣѣтъ да ся отдалечатъ отъ крайбрѣжіята; съ лошото устройство на высшето учение, и самото просвѣщеніе слѣзе до много ниски стапала. Въ едно общество обаче съ стремленія демократически каквото е нашето, колкото повече основата ся разширява, толкѣ треба и върховѣтъ да не спадатъ. Но на какъкъ степенъ ся намѣрѣвамы днесъ относительно до научитъ и книжечкитъ върхитъ, съ който ся отличавахмы другъ нѣтъ? Относно до устройството и до раздаваніето на высокитъ науки нѣй смы въ едно печально състояние на долиность. За това сѣ венчки съгласяватъ. Не ми никакъ минува презъ умѣтъ да унизѣ нѣкаки нашитъ учены профессоры и научитъ сами по себе, но долне е нашето устройство; това е едно публично злочѣстіе, което треба да поправимъ. Виджте Германіи; тѣ има 24 университеты съ многочисленны профессоры и съ безбройны ученицы. Вѣй знаете колко цѣтущи сѣ многочисленнитъ английски университеты. Близу до насъ Белгія има 4 университеты. . . Нашето положеніе не е никакъ за похвалѣ. Но кое е средството, чрезъ което да можемъ да пѣлземъ отъ това лошо положеніе? Това средство нѣй треба да го трѣсимъ въ душѣтъ, въ свободѣтъ, въ благородното съревнованіе. Азъ припознавамъ и исповѣдамъ преданностѣтъ и наукитъ на профессоритъ на университетитъ; приѣмамъ чѣ вѣй имате превъсходни профессоры; но имате ли и ученицы? Не! Ахъ, това е много скръбно. Азъ минахъ цѣлитъ си животъ въ любовь къмъ Франціи, въ удивленіе за величіето ѣ, въ любовь къмъ прилежитѣ, но не и мятежнитъ младежъ, та много жестоко и огорчително е за мене, въ крайтъ на животѣтъ си, да имамъ да оплакамъ едно таква достопаечно състояние. Да, има единъ пламенъ, който загасѣтъ.

Единъ гласъ отъ лѣжитъ странѣ. Кой? Г-нъ Дюпанлупъ. Революціята! (*протестация отъ лѣжитъ странѣ — живы рѣкоплекскія отъ дѣлжитъ странѣ*). Да, революціята, защото тя растури академіитъ, училищата, венчкѣ. Преди 1789 имаше въ Франціи повече учены съ едно народонаселеніе отъ 24 милліона нежели днесъ съ 39 милліона. Пламенитъ е изгасналъ, и само свободата може пакъ да го въспали. Свободата ще ви снабди и съ средства, които ви линеватъ сега, защото свободата е пламенъ производителенъ; тѣ че ви даде и ученицы, тѣ че во достави и профессоры. Между тѣхъ, безъ съмнѣніе, ще ся намѣратъ и църковницѣ; по какво зло ще произлѣзе отъ тѣхъ, ако тѣ преподаватъ добръ уроцитъ си? Между профессоритъ ще ся намѣратъ такожде и знамениты христіане като Озанамъ (д) и Коши (е). Тѣя имена не обезчестяватъ до колкото знаѣ азъ, наукитъ. Други мже, съ религіозны чувства, ся отличиха едны въ естественитъ науки, други въ филологіитъ и трети въ языко-словнитъ науки (лингвистикѣ). Венчкѣ това свѣдѣтелствува чѣ нашитъ трудове не сѣ были безъ ползъ за цивилизаціитъ. Не, господа, не съсѣвайте, свржѣте, напротивъ, изново благороднитъ и старитъ сѣюзъ между религіитъ и книжечностѣтъ, между високоуміето и вѣрѣжѣтъ.»

- (д) Ученъ Французинъ род. на 1640, умр. на 1717, математикъ отличенъ и съчинителъ на нѣкон си добры списанія. Р.
- (е) Коши, род. на 1789 умр. на 1857, математикъ, който ся отличаваше както по глѣбокѣтъ си наукѣ, така и по благочестивитъ си чувства. Р.

Това слово на г-на Дюпанлупа (ж) ся гласѣла не въ единъ отъ европейскитъ вѣстнико, отъ другѣ странѣ, и да има нѣщо, които, въ други отношенія, да не сподѣлятъ нѣята на г-на Дюпанлупа.

ВЪШНИ НОВИНЫ.

ФРАНЦІЯ. — Народна французска признатостъ. — Извѣстно е чѣ въ времето на френскитъ бой, английскитъ народъ, безъ намѣренъ въ събитіята, които ся вършиха въ то поле, помогна нравственно на французскитъ народъ съ разны начини, като съставитѣ да прибрятъ бѣднитъ, да гледатъ тѣ, да цѣрятъ нараненитъ и прч. французскитъ народъ не забрави това христіанско и човѣколюбиво обхожданіе на жителитъ отъ Бретаніи. Двама представители отъ французскитъ коммисіи, която бѣше съставена съ цѣлѣ приготви и да принесе на английскитъ народъ единъ поклонъ въ знакъ на благодарности, мали честь да ся представятъ, на 23 ноемврий, предъ английскитъ царицѣ Викторию, на който подписали четири великопѣни съдържающы многобройны адрессы. Въ тѣхъ изразаватъ чувствата на признателности на странѣ на разнитъ французски области и тѣ; въ тѣя адрессы ся забѣлжватъ имената на парижскитъ Архіепископъ и духовенството отъ вѣдѣніето му, на просвѣскитъ синодъ, на великитъ Равинъ, на членове отъ французското народно събрание, на министритъ на земледѣліето и на търговіята, на много почтенны търговцы и граждѣ, и ду които и много хилѣды жители отъ азѣнитъ области Елзасъ и Лоренъ. Английска царица приѣла съ голѣмъ вѣжливостъ французски представители и имъ казала дующитъ думи: «Азъ приѣмамъ съ удовольствіе прекрасны томоуе, които ми принасятъ ще ги съхранѣ внимателно въ споменъ интересното историческо дѣло, които тѣ принасятъ. Тѣ сѣ великопѣны като пекушѣ права, но, предъ очитъ ми, най-голѣмата стойность е чѣ тѣ сѣ служатъ за поспѣшныя на признателностѣтъ на французскитъ народъ къмъ Англичанѣтъ за едно дѣло, свободно и човѣколюбиво. Припознаваніето ѣ за услуги безъ друго ще ся оцѣни отъ поддѣлницѣ и ще развѣе еше повече некрешитъ и пріятелскитъ чувства, които сѣществуватъ между двата народа».

— Не само френскитъ, но и венчкитъ сврѣски вѣстници обнародватъ разны сѣждения на съдѣжаніето на мессажѣтъ на маршала Мак-Махона, мессажъ, който обнародвахмы въ брѣ. Въобщѣ този документъ не ся одобрява, и ся съгласно казватъ чѣ въ него нищо точно не опредѣлява, освѣтъ чѣ днешнитъ предѣлы на изпълнителитъ власть въ Франціи ся държи о правото си да остане еше шестъ тѣ на чело на политическото управление въ Франціи. Видѣся обаче чѣ, спорѣдъ ходѣтъ въ ботѣтъ, обстоятелствата въ тѣзи странѣ немогатъ да позволятъ на маршала Мак-

(ж) Г-нъ Дюпанлупъ е единъ отъ най знамениты хіепископы въ Франціи. Човѣкъ съ широкъ съ пространны знанія, той има и извъродѣтъ на слово, съчинилъ е доста книги едны на таніето, други по други предметѣ не по различны, ималъ е великога безбоязненѣтъ да не каже и да подкрѣпи публично собственѣ мнѣнія, и привлича почитаніето доу и на тѣ сѣ най върли противници на религіозны убѣждения. Въ послѣднитъ католическитъ Римъ, той бѣше единъ отъ оны дѣрзостны естѣ както, напирѣтъ, и извѣстнитъ харватскіи пископы Г-нъ Стросмайеръ, които ся противъ провъзгласеніето на папекѣтъ непогрѣшимостъ както другитъ, така и той, въ качество католическій архіерей, принудѣся да припозна въ непогрѣшимостъ щомъ ся провъзгласи тѣ отъ гласіето. Г-нъ Дюпанлупъ, при венчкѣ тоу престанѣлъ да ся почита и днесъ отъ венчкѣ и венчки да не сподѣлятъ мнѣніята му относѣя особенно до църковнитъ отношенія нѣцѣ спрямо Папството. Както науката му е вѣстна, тѣй извѣстна и неоспорима е и политическото. Щастливо и предѣливо щѣше шего отечество, ако да имаше двѣма трима тѣ съ таква пространны знанія и съ такава тѣ въ мнѣніята си при казвѣно и да сѣ обязѣтъ Разумиваея чѣ, въ безословнитъ си, тѣй да покорность на папскитъ престолъ, г-нъ Дюпанлупъ ся улича често въ нѣкон си преувѣличѣния, но когато има борбѣ съ противници другѣ вѣротрѣшны, какъвто сѣ, на пирѣтъ, оны свободолюбцы, които обичатъ и прехвалѣтъ бодѣжѣ сѣмо за себе, а ся обхождѣтъ срѣщу другитъ. Отъ горнитъ всякій ще каже, какъвы точны и бистры изворы чѣрпѣ единъ положительъ българскій публицистъ, дохожда публично да увърѣва публикѣтъ, папистѣтъ мислитъ не знаѣтъ що за ученіето. Сѣ кѣна положительныхъ науки просвѣщаватъ читателитъ си и такавъ умственъ хитѣтъ лагатъ! Отъ тука нека сѣди публиката казѣть могатъ да иматъ и другитъ нѣтъ мжжѣ.

на да некара мирно и спокойно останалитъ му още шестъ години. Това поне може да се заключи отъ щото ся пише и казва въ Франціи и отъ послѣднитъ телеграфически депешы, които казватъ чии партіитъ были много насечены една противъ другъ.

Русекитъ вѣстници пишатъ чии императоръ Александръ ся върналъ отъ Левадіи въ Петербургъ, гдѣто пристигналъ и наследникътъ, който бѣше придружилъ майкж си въ Англіи и въ Франціи, и които, както бѣхмы писали, е останала за нѣколко время въ Санъ-Ремо въ Италиа до французекитъ граници.

Сждбата на графъ Арнима ся свърши. Телеграфътъ извѣщава чии зацѣтата на подосѣднмийтъ была представена съ грѣмоносно краснорѣчіе, и чии графъ Арнима, както и семейството му, пѣмали сѣмийнѣ за сѣтнинжтъ на тѣзи сждбж. Сждилището обаче отложило издаванетоъ на рѣшеніето си до сждботж.

СБРБИЯ. — Пишатъ отъ Виенъ до *А. Хералда*: Оставката на министерството Мариновичъ причини тука лошо впечатлѣніе, защото, между другото, ся каза еще чии Скупщината не одобрявала намѣреніето което имаше падиклото министерство да сключи търговски договори съ Австріи. Австрійскитъ министръ графъ Андриши умѣ съ неукството си да спечели правителствата на княжествата — Сърбеко и Румънско, но той не можѣ еще да направи жителитъ имъ да забравятъ неанкетжтъ, който иматъ тѣ, като наследіе, противъ Маджаритъ. Хилыда Сърби и Власы, въ лѣто 1848, залѣтаха на помощ на братіята си Сърби и Власы и ся биха до тѣхнжтъ странж. Румънцитъ, които ся намѣрватъ сега въ маджарското царство, считатъ всяко споразумѣніе отъ странж на румънското княжество съ Австріи като отстъпленіе на Маджаритъ, толкозъ повече, колкото графъ Андриши е Маджаринъ. Колкото за Сърбиі, приверженицитъ на партіитъ на г-на Ристича не малко съдѣйствоваха за раздаването на разны неприятны и безосновны слухове. Като доказателство на общото недоверіе, нека служи адресътъ, който щѣше да ся подаде на князъ, и съ който Скупщината държеше единъ тонъ воененъ, и енергически отблъскаше всяко отстъпленіе, въ търговекитъ договори, на Австріи. Истина е чии този адресъ ся отблъска, но съ едно выселасіе отъ 3 гласове, колкото и да ся трудни правителството да препорачи по голѣмж умѣренность. Съ паданіето на Мариновича свършався, поне за сега, и австрійското вліяніе въ Сърбиі.

ГРЪЦІЯ. — *Гръцката конституція*. — Отъ нѣколко время насамъ въ Гръціи ся говори за свиканіето на единъ извънреденъ — уставно едно народно събрание за да промѣни днешнжтъ гръцкж конституція. Това промѣненіе считатъ нѣкои си като единственото средство да пазѣе Гръція отъ трудното положеніе, въ което ся намѣрва днесъ вътрешно по причинж на развѣлчуванитъ тамъ партіи. Не е обаче вѣроятно чии днешното министерство ще ся натовари да свика това извънредно събрание за промѣненіето на конституція. Освѣнъ това, споредъ распорѣжданія на тѣзи конституція, общото и преглеждане изведнаждъ е запрѣтено; нѣкои си само членове не основны могатъ да ся посочатъ като недостатъчны и да ся промѣнятъ ако това ся покаже нужно и необходимо. А тѣзи нужда ся счита тогава само като даказана, когато редовното народно събрание понека въ два періода на общитъ си засѣданія, чрезъ рѣшеніе зето по выселасіе отъ тритъ четвъртины на всѣмъ число на народнитъ представители, това преглеждане. А щомъ това ся рѣши, събраніето ся разижда и свиквася нарочно за тѣзи цѣль друго състояніе отъ двойно число представители. «Отъ вѣнчко това, бѣлжши единъ европейскій вѣстникъ, става явно колко мѣчно е преглежданіето, и отъ колко патриотизмъ и отъ каквж добръ волж треба да ся въодушевени сегашнитъ представители за да извадятъ мѣстото отъ мѣнотитъ, въ които ся намѣрва то отъ дванадесетъ години насамъ. Когато гласды министертвото да ся угрожава, а рѣшеніето на найъ необходимитъ законы, какъвто е, на припѣръ, законътъ за годишнитъ бюджетъ, да ся отлага, възлежно ли е да виднѣтъ едно выселасіе съставено отъ тритъ четвъртины отъ числото на вѣнчкитъ представители, выселасіе което, въ два періода послѣдователно, да рѣши чии е нужда да ся прегледатъ нѣкои си распорѣждания на сегашнжтъ конституція? Но и ако предположимъ чии е възможно да ся сполучи подобно выселасіе, може ли человекъ да ся паде чии и едно извънредно събрание ще естатъ едно значително выселасіе та да може да постѣпи въ пригледаніето на тѣя распорѣжда-

ніа, когато, слѣдъ толкозъ трудъ въ набираниа, едвамъ ся сполуча едно неизвѣстно выселасіе? Гръцкитъ вѣстници иматъ безъ друго широко поприще за разикуване, остава само да виднѣтъ да ли ще могатъ да ся споразумѣятъ помежду си.»

— Извѣщаватъ по телеграфътъ отъ 2-ий и 3-ий декем. изъ Атинж слѣдующето:

«Засѣданіето на народното събрание бѣше твърдѣ шумно. Г. Кумундуросъ провъзгласи, чии оппозиція ще ся оттегли окончателно отъ събраніето, ако ся одобратъ протоколитъ на засѣданіето отъ сждботж; и г-нъ Замми провъзгласи сждото. Представителитъ, привержени на министерството, поддържатъ законностьж на засѣданіето отъ сждботж. Слѣдъ шестъ часа шумны препирни, г-нъ Месинези предложи да ся брони засѣданіето отъ сждботж като не станжло. Оппозиціята чрезъ другитъ органи поддържи г-на Масинези и обяви повторно, чии е въ намѣреніе да остави събраніето, ако ся не земе подъ вниманіе предложеніето на Месинези. Правителството обори неканіето на послѣднитъ и спечели выселасіето. Оппозиціята незабавно остави залжтъ, слѣдъ гласоподаваніето, като протестира противъ нарушеніето на конституціяжтъ.»

ВЪТРЕШНИ РАБОТЫ.

Прочитами въ *Дунавъ* отъ 27 Ноемврий: «Ний пріехме отъ Балчикъ за обнародваніе должны членъ подъ заглавіе: *Прѣселваніето*. Прѣселваніето всѣкогашъ показва едно голѣмо безлюбойствіе въ обществота, гдѣто ся являва. Защото человекъ оставя отечеството си, съ което е свързанъ естествено съ въображаемж привлекателность на въспоминаніето за дѣтнскжтъ възраст въ мѣстото, гдѣто ся е родилъ, по принужденіе, че не може да напѣдне тамъ както трѣбва, или че не може да запази личнжтъ си свободу. За да ся прѣкрати прѣселваніето, трѣбва да ся обезпечи благосостояніето на жителитъ съ въспоминаніето на найъ добри мѣржы. Повече отъ шестдесетъ Кржмски юнаци, оставили отечеството си, дѣцата си, стокитъ си и имотитъ си, които ся считатъ за найъ святи отъ всѣко нѣщо, и съ голѣми мѣнотитъ и опасности излѣзохъ на Балчкското крайбржжіе и влѣзохъ подъ зацѣтжтъ на Императорското Правителство, за да ся заселятъ по тѣя мѣста и да живѣятъ въ свободжтъ, на който ся удостоихъ и другитъ имъ съотечественници. Всичкитъ тѣя прѣселденци ся пріехъ съ благодареніе. Това е довольно да подтвърди горнитъ ни думи за прѣселваніето. Кое-то ще ся каже, че свободата упражнява службата на чловѣческитъ способности съгласно съ нуждитъ на обществота, а прѣдставленіето на силнжы на свободжтъ причинява бездѣйствіе на чловѣческитъ способности. Прочее какъ да ся неблагоприятжъ когато глѣдаме, че Императорското Правителство днесъ да днесъ освѣнъ своитъ подданици пріима подъ зацѣтжтъ си даже и подданицитъ на единъ чуждъ държавж, които тѣж на купове прибѣгватъ подъ крилата му, за да участвуватъ на правосѣдіето и спокойствіето, и ся удостоаватъ на свободу и благоденствіе? Когато е така, да живѣе нашата Царь и Господарь!»

— Дѣятелны мѣржы зель вилаетскитъ съвѣтъ на Одринскжтъ областъ за ограниченіе на Черкезитъ, които правяха разны злодѣйства и престѣпленія. Споредъ тѣя мѣржы Черкезитъ ся задѣлжаватъ строго да ся занимаватъ съ земледѣліето и други работы за поминжтъ си. При това тѣ ся задѣлжаватъ, когато ще минатъ отъ едно мѣсто на друго, да ся снабдяватъ съ *тезкере* и съ свидѣтелство отъ мѣстнжтъ имъ общинж, което да опредѣлява цѣлѣтъ на пжтуваніето имъ и колко время ще останатъ тамъ гдѣто отиватъ. Въ случай чии ся докаже какъво пжтуваніето имъ нѣма никакъж причинж или ся хванатъ безъ тезкере и безъ казанното свидѣтелство, тѣ ся полагатъ на испытъ. При тѣмъ, онова, което е найъ важно, запрѣщава имъ ся строго да носятъ оржжіе, защото, казва вилаетскій вѣстникъ *Едрене*, позволеніе за носене на оржжіе ся дава само на честнитъ людие, и на оній, които уважаватъ правдинитъ на ближнитъ и на съгражданитъ си, когато повечето отъ Черкезитъ, даже и по первитъ, не ся отличаватъ съ тѣя качества. Ако обаче, за своіж безопасность, Черкезитъ некажъ да носятъ оржжіе, казаннитъ листъ бѣлжши чии въ вилаетствѣ повечето злодѣйства ся вършатъ отъ тѣхъ сами, а тѣмъ правителството може да оздрави велжж безопасность ерѣщу жителитъ, за които никогъ не ся е чуло чии ся нападижи първы на Черкезитъ.

— Черкескитъ началници, които ся заселени въ Мандра, въ Хайроболското окръжіе, въ Турбе-дере и въ други нѣкои села въ Чорленското окръжіе въ Едирненскжтъ областъ, ся съгласили помежду си да нападижтъ и ограбятъ робы-

тъ отъ споменжтото село Мандра. Споредъ съдържаніето на едикъ везирекъ заповѣдъ, които пристигна въ тѣя случаи до вилаета, уловили ся и ся наказали съгласно съ закона оній прѣселденци, които ся одѣрзостили да нишжтъ нѣкакъви си лоши писма, съ цѣль да земжтъ въ кржга на съзаклятіето си и началницитъ на Черкезитъ, които ся заселени въ Дунавекжтъ областъ и въ Измидъ. Понеже е дѣлжность на правителството да прѣдварва такыва лоши случкы прѣди появленіето имъ и да не оставя да правятъ пакости такыва развратници, главното вилаетско управленіе даде потребнитъ наставленія до надлѣжнитъ чиновницы, за да внимаватъ щото прѣселденцитъ въ вилаета да не ся одѣрзоставятъ на постѣпки, които можжтъ да нарушятъ спокойствіето.

(*Дунавъ*.)

— Въ сждитъ вѣстникъ четемъ: «Совѣтскитъ мюнесарѣлжжъ извѣсти съ телеграфа до главното вилаетско управленіе, че на 23 того ся не пратили такожде за станціяжъ на Саржмъ-бей 120 животни за вирѣганіе, които ся купили отъ Совѣтскыя санджакъ за ападолскитъ жители. Спорядъ тѣжъ смѣлжжъ испратенитъ до сега животни възлежатъ на хилыдо и осемстотитъ и седемдесетъ и една глава.»

— Споредъ свѣдѣніята, които ни ся доставятъ и тозъ пѣтъ отъ окръжіето Добруджа, Черкезитъ, а виднѣ чии подъ нмыто на Черкезитъ и други нѣкои си злодѣйци, правили разны пакости на мирнитъ и трудолюбивы селяне и пжтници. Ний и другъ пѣтъ изразихмы надеждж чии Правителството чии заповѣда да ся зематъ потребнитъ мѣржы ерѣщу тѣя злодѣйства.

— Вѣпоритъ, който минжлжйтъ вторникъ, бѣше трѣгналъ за Атинж да заведе въ тѣзи градъ новоопредѣленнитъ турекій посланникъ при гръцкото правителство Фотиадъ бей, ся удари съ единъ другъ вѣпоръ, зе водж, и пасмалко щѣше да потнѣе, ако други вѣпоры не бѣха му дошли на помощъ. Никой не погна, но семейството на посланникъ прѣтърпѣ за нѣколко минуть ужасенъ страхъ. Нег. Вел. Султанътъ видѣ това злощастно приключеніе отъ прозорцитъ на палатитъ и тозъ часъ испрати свой человекъ да изучи отблзну подробности по това злополучіе.

— Минжлжйтъ четвъртъкъ генералъ Игнатіевъ посѣти великитъ везиръ съ когото имъ длѣтъ разговоръ. Въ сждитъ день, споредъ гръцкитъ вѣстници, видялся надлѣтъ съ великитъ везиръ и вѣселскитъ патриархъ.

— Научавамы ся чии отъ Высокжтъ Портж тѣзи дни ся не проводило до Екзархіяжтъ *тезкере*, което некало преставаніето на Негово Преосвященіето свято-Охридскаго Г. Патапапа по нѣкои си причины.

— Негово Преосвященіето Свято-Целагонійскій, г-нъ Евстатій, трѣгна минжлжйтъ пондѣльникъ отъ Цариградъ за Пиротъ въ качеството си на екзархійскій намѣстникъ до опредѣленіето на новъ Архіерей за Нишавекжтъ Епархіяж. Обычаи да вѣрвамы чии Нег. Прев. г-нъ Евстатій ще отговори успѣшно на цѣлѣтъ, за којжто ся непраца, и чии почтаемитъ избиратели отъ Нишавекжтъ Епархіяж ще умѣжтъ, подъ неговото просто надзорствѣ, зрѣло да размыслятъ върхъ когото отъ останалитъ кандидаты за митрополитскитъ чинъ треба да хвърлятъ поледѣтъ си, като да нѣматъ отпосѣлъ да ся раскаиватъ сами за изборѣтъ, който ще направятъ.

— Въ пондѣльникъ трѣгна такожде отъ Цариградъ за Врацъ и Нег. Преподобіе отецъ Архимандритъ г-нъ Константинъ. Както е извѣстно вече на читателитъ ни, и Врачанската Епархія е е останжла по настоящему безъ Митрополитъ вѣлѣдствіе на оставкжтъ на Нег. Преосв. г-на Аверкія, който сега ся намѣрва въ Ортакой.

— Негово Преосвященіето Свято-Нипскеій г. Викторъ, върхъ когото отъ седемъ мѣсецы насамъ лежи тежкото жребіе да бѣде членъ отъ Синодѣтъ за доброто управленіе на Екзархіяжтъ, не межѣлъ да остави духовното си стадо и да доде въ Цариградъ да ся натовари съ тѣжъ тежжъ дѣлжность. Това гласило, казвать, едно писмо до Екзархіяжтъ отъ странж на нишкжтъ общинж, която казала чии въ днешнитъ обстоятелства не было възможно на Преосвященнитъ г-на Викторъ да отѣжтнува изпомежду любимою му стадо. Както ся научавамы, Св. Бѣл. Синодѣтъ щѣлъ пакъ да нише до Свято-Нипскаго да го призове да доде въ Ортакой. Прискѣтвіето на Прев. г-на Викторъ, избранъ отъ святитъ старцы за членъ на Св. Синодъ, было отъ найъ потребнитъ, толкозъ повече, виднѣ, колкото по коледнитъ праздницы щѣлъ да иде да посѣти по отблзну стадото си и Преосв. г-нъ Панаретъ, при вѣнчко чии и отъ далечъ той ежедневно ся грижи за това стадо, то съ пасѣтерскы писма, то съ длѣги опроверженія написаны отъ несвѣсны зацѣтници, както това е вече извѣстно на читателитъ ни.

— Димитраки Теодоровъ, за оставкжтъ на когото отъ Екзархійскитъ Съвѣтъ бѣхмы писали

нѣщо си и въ единъ два минжлы броя, далъ си тозъ пѣтъ рѣшително и окончателно тѣзи оставкж, тѣй щото мѣстото му сега остава праздно въ Съвѣтъ. Тѣзи оставка въ началото бѣше направлена, казвахмы, не добро впечатлѣніе. Съвѣтъ обаче постепенно на вѣнчко привыкнува, а и службата на съвѣтнитъ, въ днешнитъ обстоятелства, не е отъ найъ важнитъ та да ошлжвамы оній, които, по единъ или по другъ причинж, ся оттеглюватъ отъ пѣкъ и оставятъ съвѣтническото поприще свободно на други поуморны дѣйцы и народны доброселатели.

— Споредъ *Турки и Фаръ джо босфоръ*, единъ телеграфъ отъ Кюстендилъ извѣщавалъ чии станжло покушеніе за убійство на патриархескитъ Архіерей Игнатія. Ний забѣлжвамы, спордъ тѣя вѣстници тѣзи новинж, съ надеждж чии по-дробны свѣдѣнія отъ тѣзи градъ ще нѣ освѣтлятъ повече върху тѣя приключенія.

— Споредъ *Неологосъ* въ Костуръ, македонскж епархіяж, съставилося едно недѣлно училище, въ което всякж недѣлжкъ ся преподавали на работницитъ уроцы за четене и писане. Като похвалява Костурчане за това имъ дѣло, гръцкитъ листъ прилага чии въ Костуръ, който едвѣмъ брѣнжъ пѣтстотинъ християнскы семейства, имало еще едно цѣлѣтуще славянско училище съ два гимназіалны классове, както и едно основно училище съ едно отдѣленіе за малкитъ дѣца, а при това еще и едно дѣвическо училище.

— Гръцкитъ вѣстници говорять за съставленіето на единъ силлогосъ, който ще има да ся грижи исключительно за образованіето и за просвѣщеніето на женекитъ полъ. Съ тѣжъ цѣль тѣзи силлогосъ работи вече да отвори въ Цариградъ едно высше учебно заведеніе, въ което да ся изучаватъ дѣвойки отъ епархіяжтъ, безъ разликъ на происхожденіе и на языкъ, за да ставатъ послѣ учителки. Силлогосѣтъ е издалъ вече за това потребнитъ писма, както и уставѣтъ, споредъ който ще ся управлява реченото учебно заведеніе.

— Гръцкитъ вѣстникъ *Микра Азіа* нише чии Свята Гора ся преобрѣнжла на мѣсто, на което жителитъ систематически нападатъ на вселенскжтъ патриархіяж. «Четырнадесетъ отъ двадесѣтъхъ мѣнастыри, казва реченицитъ вѣстникъ, еж зели съзакляническо рѣшеніе да отхвърлятъ каноническото надзорствѣ на вселенскитъ патриархъ върху Свяжъ Горж, и за това тѣ еж ся споразумѣли да не пріематъ стѣпненитъ отъ великжтъ църквж общъ уставъ, който ся неработва изобщо отъ святитъ синодъ и отъ свѣсеннитъ съвѣтъ. Тѣзи монастыри имали намѣреніе да прятятъ съ тѣжъ цѣль и нѣкой си представителъ, единъ калугеритъ на имя Данилъ. За приготвленіето на това възстаніе развплъ пламеннж дѣятельность найпаче Ватопедскитъ нареченнъ мѣнастырь, на който калугеритъ еж извѣстны по многото и разнитъ имъ сношенія, та мыслятъ така чии еж спечелили и правдины върху народжтъ признательность.»

— Съ удовольствіе ся научихмы чии Г. Веллчко Пенчовичъ, чиновникъ по пошпоритъ въ Туна Вилаетъ, ся почелъ отъ царското правителство съ орденѣтъ *Салие*. Както и другитъ пѣтъ, когато извѣстяхмы опредѣленіето на господство му за мѣстото, което занимава днесъ, му пожелахмы успѣхъ въ чиновническото му поприще, така и сега ползувамыся отъ тѣзи случаи да му пожелаемъ по голѣмы степены и по голѣмы награды.

— Г-нъ М. Стефановичъ сфенди, бывшій надзиратель на правителственитъ парандувы по Дунаитъ, ся опредѣли тѣя дни прѣдсѣдатель на търговското сждилище въ Ломъ.

Дефицитъ на Хазинжтъ. — Правителството почна вече да ся занимава съ изготвленіето на бюджетѣтъ за пущжтъ години. *Левантъ Хералдъ* обнародва въ четвъртъкъ единъ дѣлѣтъ членъ относително до това подъ заглавіе: *Дефицитъ*. Мѣстото не чии позволява да прѣдставимъ на читателитъ напълно тѣзи членъ; затова ще направимъ нѣкоп извлеченія.

«Опасноститъ на финансовото положеніе на мѣстото, казва реченицитъ вѣстникъ, възбуаха вниманіето на тѣзи, които го управлѣватъ. Тѣ подложиха това положеніе на испитуваніе и на изученіе на една компетентна комисія. Тѣ направиха първата стѣпка за да дойджтъ до едно здраво и экономическо управленіе. Тѣ опредѣлиха компетентенъ и достоенъ за довѣріе касіернитъ (банка), който ще пріима денстнадесять или двадесетътъ милліона доходъ, които ще дохождатъ въ рѣцѣтъ му, ще дава той за тѣхъ смѣтка, и ще плаща въ границитъ на тѣзи сума. По онова, което той не ще може да направи е, да плаща съ тѣжъ девятнадесетъ или двадесетъ милліона доходъ двадесетъ и деветъ или тридесетъ милліона расходъ. Увожданіето на редъ въ управленіето на Хазинжтъ докарва въпросѣтъ до простжтъ формулж: двѣ и двѣ правятъ четири. Чии треба следователно да на-

